

ترانکسامیک اسید

(Tranexamic acid)

دسته دارویی: آنتی فیبرینولیتیک، آنتی هموراژیک

برند داروسازی امین: Trancid®

شکل دارویی: کپسول ۲۵۰ میلی گرمی

نحوه عملکرد دارو

ترانکسامیک اسید مهارکننده تبدیل پلاسمینوژن به پلاسمین است. پلاسمین آنزیمی است که فیبرین (لخته) را حل می کند ولی اثرش ویژه فیبرین نبوده بلکه می تواند فیبرینوژن و سایر پروتئین های پلازما را نیز تخریب نماید. بنابراین وقتی در اثر مصرف این دارو پلاسمین تولید نشود فیبرین نیز حل نشده و خونریزی ناشی از فعالیت زیاد پلاسمین بند می آید.

مشخصات فارماکوکینتیکی دارو

ترانکسامیک اسید از راه خوراکی ۳۰ تا ۵۰٪ جذب می شود. میزان جذب آن با غذا، تغییری نمی کند. ۳ ساعت پس از مصرف، حداکثر غلظت خونی آن ایجاد می شود. به آلبومین خون متصل نمی شود. اتصال آن عمدتاً به پلاسمینوژن است. کمتر از ۵٪ آن در بدن متابولیزه شده و از راه کلیه دفع می گردد. بیش از ۹۵٪ آن بصورت دست نخورده از طریق فیلتراسیون گلومرولی وارد لوله های ادراری می شود. ترانکسامیک اسید حدود ۱٪ غلظت درمانی خود در خون (۱۰ میکروگرم در میلی لیتر) را در شیر مادر ایجاد می کند. نیمه عمر حذف دارو حدود ۲ ساعت است.

موارد مصرف دارو

- ۱- در درمان خونریزی شدید سیکل ماهانه (منوراژی).
- ۲- برای کنترل خونریزی در بیماران هموفیلیک که کمبود فاکتورهای انعقادی VIII و IX را داشته باشند و دچار خونریزی مخاط دهان شوند یا بخواهند عمل جراحی (مثل کشیدن دندان) انجام دهند. این دارو در این بیماران از خونریزی جلوگیری کرده یا خونریزی را کاهش می دهد و نیاز به مصرف فاکتورهای انعقادی را کم می کند (بویژه اگر همراه آن دسموپرسین نیز مصرف شود).
- ۳- در درمان خونریزی های موضعی مربوط به هایپرفیبرینولایزیس مثل خون دماغ (اپیستاکسی)، خونریزی در قسمت قدامی چشم (hyphema) و خونریزی پس از جراحی مثل نمونه برداری از دهانه رحم.

- ۴- برای درمان خونریزی ناشی از دوز زیاد داروهای فیبرینولیتیک مثل alteplase (TPA نوترکیب)، anistreplase (پلاسمینوژن-استرپتوکیناز) ، استرپتوکیناز و یوروکیناز مصرف می‌شود.
- ۵- ترانکسامیک اسید همچنین در درمان خونریزیهای پس از پروستاتکتومی، نفرکتومی (برداشتن کلیه)، جراحی مثانه و موارد مشابه مصرف می‌شود.

مقدار و روش مصرف

- ۱- برای درمان خونریزی شدید ماهانه در خانمها ، ۱۰۰۰ میلی‌گرم سه بار در روز به مدت ۵ روز مصرف می‌شود.
- ۲- برای جلوگیری از خونریزی پس از جراحی دهان، از روز قبل از جراحی ۲۵ میلی‌گرم برای هر کیلوگرم وزن بدن سه بار در روز تجویز می‌شود.
- ۳- برای بند آوردن خونریزی پس از جراحی ، ۲۵ میلی‌گرم برای هر کیلوگرم وزن بدن هر ۸ ساعت به مدت ۲ تا ۸ روز پس از جراحی مصرف می‌شود.
- در بیماران که کلیه نارسا دارند برای جلوگیری از خطر تجمع ترانکسامیک اسید، باید از دوزهای متناوب با شدت نارسایی کلیه‌ها استفاده شود.

موارد منع مصرف دارو

- ۱- مصرف ترانکسامیک اسید در خانم هایی که از قرصهای ضدحاملگی نیز استفاده می‌کنند ممنوع است.
- ۲- مصرف دارو در بیماران که بیماری ترومبوآمبولیک (مثل ترومبوز ورید عمقی، آمبولیسم ریوی یا ترومبوز مغزی) دارند ممنوع است.
- ۳- ترانکسامیک اسید نباید در افرادی که سابقه ترومبوز یا ترومبوآمبولیسم دارند مصرف شود.
- ۴- در بیماران با دریچه‌های قلبی ترومبوژنیک، آریتمی قلبی ترومبوژنیک یا هایپرکواگولوپاتی نباید تجویز گردد.
- ۵- موارد مختلف انسداد شریان شبکیه یا ورید شبکیه ، از مصرف ترانکسامیک اسید گزارش شده است.

عوارض جانبی دارو

از عوارض جانبی مهم این دارو می‌توان به موارد زیر اشاره نمود :

تاری دید یا تغییرات دیگر در دید، هیپوتانسیون (سرگیجه، احساس ضعف)، ترومبوز یا ترومبوآمبولیسم، درد در سینه، سردرد شدید، کوتاهی ناگهانی در تنفس، عدم تعادل ناگهانی، اسهال، تهوع و استفراغ.

تداخل اثر

- ۱- با توجه به اینکه ترانکسامیک اسید، آنتی‌فیبری‌نولیتیک است لذا مصرف توأم آن با قرص‌های کونتراسپتیو هورمونی می‌تواند خطر ترومبوتیک را افزایش دهد.
- ۲- مصرف توأم TPA (آلتپلاز) و ترانکسامیک اسید باعث خنثی شدن اثر هر دو دارو می‌شود.
- ۳- وقتی ترانکسامیک اسید همراه با ترتینوئین خوراکی (برای درمان لوسمی پرومیلوسیتیک) بکار رود احتمال تشدید اثر پروکواگولانت ترتینوئین وجود دارد.
- ۴- مصرف همزمان فاکتور IX و ترانکسامیک اسید خطر تشکیل لخته را زیاد می‌کند.

مصرف دارو در دوران حاملگی و شیردهی

ترانکسامیک اسید از جفت عبور می‌کند. در خانم‌های حامله مطالعات کافی و خوب کنترل شده برای مصرف آن انجام نشده است ولی مادرانی که از این دارو در طول حاملگی خود برای درمان خونریزی فیبری‌نولیتیک یا خونریزی همراه با جدایی پیش‌رس جفت (abruptio placenta) دریافت کرده‌اند، بچه‌های سالم داشته‌اند. ترانکسامیک اسید با ۱٪ غلظت خونی خود وارد شیر مادر می‌شود. در FDA pregnancy category در گروه B قرار دارد.

نکات آموزشی درباره این دارو

- ۱- همراه با قرص‌های ضد باروری هورمونی توصیه نمی‌شود.
- ۲- در هنگام مصرف ترانکسامیک اسید در صورت مشاهده تغییرات در دید یا واکنش شدید آلرژیک، مصرف دارو باید سریعاً قطع شود.
- ۳- در بیماران تحت درمان با این دارو علائم ترومبوآمبولیک باید زیر نظر باشد.
- ۴- عوارض ناشی از ترانکسامیک اسید وابسته به دوز هستند.

مصرف دوز بیش از حد دارو و درمان آن

در صورت مصرف دوز بیش از حد ترانکسامیک اسید، ابتدا باید مصرف دارو قطع شود. سپس برای عوارض ترومبوآمبولیک بسته به محل و اندازه ترومبوز، درمان مناسب بکار گرفته شود. در موارد ضروری مصرف هیپارین یا عوامل ترومبولیتیک با احتیاط خیلی زیاد بکار می‌روند. در صورت مصرف ترانکسامیک اسید خوراکی، ایجاد استفراغ، شستشوی معده و استفاده از کربن فعال شده می‌تواند سودمند باشد.

شرایط نگهداری

دارو دور از نور و رطوبت و در دمای کمتر از ۳۰ درجه نگهداری شود.

نوع بسته‌بندی

جعبه حاوی بلیسترهای ۱۰ عددی